No. 2143 Zaterdag 31 Januari 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De cultuurkracht van het Katholieke huwelijk.

II.

Ik sprak in het vorig artikel van een periode van 12 eeuwen, die ik ruw genomen van 500 tot 1700 zou willen uitstrekken.

Waarom niet verder tot op onze dagen toe? O gij weet het allen. Het huwelijksleven is helaas niet in al de kringen onzer West Europeesche maatschappij, een echt Christelijk huwelijksleven gebleven.

Guido Gezelle wist het en zeide het zoo zacht:

Het slot van de wereld, totdat zij vergaat,
Is 't heilig geheem van den huwlijken staat.

En de ongeloovige Johan de Meester laat het op het slot van een zijner laatste romans, Carmen, zoo treffend uitkomen als Lex tot Henk zegt: huwelijk *is* een sacrament, Henk, die praktische Roomschen weten het zoo.

Reeds Luther begon te transigeeren met de onverbreekbaarheid des huwelijks in het bekende geval van zijn vorstelijken beschermer. Zijne navolgers voerden in de moderne staten de officieele echtscheiding in en durven nu ook den openlijken strijd met het Neo-Malthusianisme niet meer aan. Maar de stoere brave katholieken weten van geen wijken. Nog erger ging het sinds den grooten afval van Frankrijk, die in de 18de eeuw zijn beslag kreeg, in de 19de eeuw ook een groot deel van Italië ontchristende en waardoor de encyclopedisten en hun leerlingen, de revolutionairen en Garibaldisten, nog veel verder van Christus' ware leer zijn afgedwaald. Want doe ons in 's hemels naam toch niet de schande aan, Frankrijk of Italië zonder meer katholieke landen te noemen. Katholiek is, wie z'n kerkelijke plichten vervult. Welnu, dat doen in Frankrijk en in Italië geen 30%.

En wat zien wij nu in onze dagen als gevolg van die slappe, weeke huwelijksbeginselen? Een geweldige ommekeer is zich aan het voltrekken. Terwijl de meeste West-Europeesche landen, terend op de traditie van het voorgeslacht in de 19de eeuw nog zienderoogen, trots alle emigratie, hunne bevolking zagen toenemen, vertoonde zich in de tweede helft dier eeuw een bedenkelijke inzinking, die in Frankrijk het eerst tot een geheelen ommekeer der verhoudingen leidde: er sterven er thans somwijlen meer dan er geboren worden: Frankrijk wordt ontvolkt. Het één- of tweekinder-systeem is in alle rangen der maatschappen doorgedrongen. Het Neo-Malthusianisme triomfeert.

En in andere landen, gaat het overal denzelfden weg op; met één allerop-merkelijkst onderscheid: dat de bevolking der katholieke streken en steden alleen met succes aan dezen onheilstroom weerstand weet te bieden. O zeker, ook hier drijven de lauwe katholieken met den stroom mee, maar in hun compacte massa staan ze pal. U behoeft daaromtrent de Duitsche, de Nederlandsche, de Engelsche statistieken slechts op te slaan.

Het katholieke parool in dezen is het woord van den Psalmist: *„Zie, kinderen zijn een gave Gods, en elke lichaamsvrucht is een geschenk des Heeren."* Het woord van den Scheppenden God uit Genesis: *„Groeit en vermenigvuldigt u en maakt de aarde vol"* blijft de stoere grondwet van het katholieke huwelijk. Christus heeft het beloofd, en de eeuwen hebben zijn woord niet te schande gemaakt: *de poorten der hel zullen niets tegen u vermogen.* Waarom? juist omdat wij allen toch zullen overleven door onze kinderen. Elke bevrediging des huwelijks lusten zonder daarvan de lasten te willen dragen is in de Katholieke Kerk eene doodzonde tegen het 6de gebod, en zal dat door alle eeuwen blijven. Dat is zeker hard voor de menschelijke natuur. Dat vraagt mannelijken moed van liefde in vader en moeder. *Ce sont des folies, des extravagances,* zoo roept ons de ongeloovige wereld toe. En wij, door Christus' voorbeeld verdwaasden, wij beamen dat juichend, en roemen in Christus' kruis. En de statistiek teekent met nuchtere verbazing het resultaat der katholieke verdwazing in hare jaarcijfers op.

In de 25 jaar 1886 tot 1911 *daalde* het getal der protestantsche schoolkinderen in Pruisen liefst maar *26 en een half procent.* En het getal der katholieke schoolkinderen steeg in dienzelfden tijd *met 53 procent.* Dat is een omslag in het ruwe van 75%! in 25 jaar tijd. Was het zonder oorlog zoo doorgegaan, dan waren binnen 10 jaar de meerderheid der kinderen die in Pruisen geboren worden: katholiek; terwijl kort geleden de katholieke kinderen nog slechts amper de helft haalden.

Voor onze provincie Noord-Holland heeft men een volkomen gelijkwaardige berekening gemaakt. En zoowel in Engeland als in Duitschland zijn uit het kamp der hervormden, in de laatste jaren dan ook alarmkreten opgegaan, die met radelooze onontwijkbaarheid binnen eenige tientallen van jaren, den dag aankondigen, dat Duitschland en Engeland beiden eene katholieke meerderheid zullen tellen. En dit alles is slechts het onverbiddelijke gevolg van de struisch-viriele katholieke huwelijksmoraal.

Was het dan toch niet heelemaal zonder grond, dat ik aan dit artikel tot titel gaf: de cultuurkracht van het Katholieke huwelijk?

Alleen moet men nu hieruit niet de conclusie trekken, dat de Katholieke Kerk alle gehuwden tot een onbeperkt kindertal verplicht. Volstrekt niet. Het huwelijk is een contract. En krachtens het gewone recht van contractanten, kunnen ook de huwenden of gehuwden onderling goedvinden van de huwelijksrechten een drukker of zeldzamer gebruik te maken, als hierbij slechts ernstige en zedelijke motieven voorzitten. Dat onder deze echter ook de financieele moeilijkheden soms een plaats kunnen innemen, ziet een ieder. Maar de beperking van het kroost om een dezer redenen, mag naar de uitspraken der katholieke moraal nooit door preventieve middelen verkregen, maar slechts door een vrijwillige onthouding der echtelieden worden bereikt. Meestal is het offer hierin wederzijdsch, vaak echter ook is het een liefdvol ontzien van de vrouw door den man; maar in beide gevallen wordt de huwelijksliefde er libegenaamd niet door verzwakt, maar versterkt.

Juist het omgekeerde echter zien wij bij het Neo-Malthusianisme, dat de echtscheidingen in de handen werkt, ja aankweekt. Van de ontbonden Pruisische huwelijken in het jaar 1912 waren er 40% kinderloos en hadden 26% één kind, dat is dus samen 66% of 2/3 van het geheele getal. Slechts één derde hadden 2 of meer kinderen. Dr. Borntraeger heeft dan ook bewezen, dat beide rampen, die der echtscheiding en die der kunstmatige zwangerschapsverhoeding overal tot elkaar in vaste correlatie staan. 1)

Welnu, onder alle machten, die de onrustbarende toeneming der hedendaagsche echtscheidingen,—alweer een onbetwistbaar merkteeken onzer decadente kultuur—, nog binnen zekere grenzen houden, is weer de Katholieke Kerk; de groote schutdijk, de voornaamste veiligheidsdam. Volgens de moraal der Katholieke Kerk steunend op het klare woord van Christus: *Wat God verbonden heeft, moet de mensch niet scheiden,* is de rechtelijke echtscheiding een reine onmogelijkheid. Wat Matthaeus 5: 32 en 19: 9 zegt, moet in verband met de teksten van Marcus 10: 11, Lucas 16: 18 en Paulus van een louter vormelijke scheiding van tafel en bed worden verstaan. Dit geven ook veel nieuwere protestantsche exegeten nu eindelijk onomwonden toe.

En dat deze kerkelijke wet geen papieren vodje is, maar een levende kultuurkracht in de katholieke bevolking van West-Europa, leert ons weer de statistiek die konstateert, dat onder protestanten gemiddeld dubbel, en onder de Joden meer dan driemaal zooveel echtscheidingen voorkomen als onder Katholieken.

En hoe het met de liefde der kinderen tot hun ouders gaat, die zich aan het Neo-Malthusianisme overgeven, wil ik u aan een paar drastische maar historische uitspraken bewijzen. *„Het Eert vader en moeder",* zei een student tot zijn vriend, „kan voor mij niet gelden, want als mijn broertje niet gestorven was, was ik er nooit geweest. „Nou", antwoordde toen de vriend, die de jongste van drie levende kinderen was, „wie weet hoeveel mijn vader en moeder getobd en gedaan hebben, om mij niet te krijgen?" 2)

Is dat beschaving?

Maar ook de buitenechtelijke geboorten vormen een geweldig dossier in de strafzaak tegen de decadente kultuur van het moderne ongeloof en half geloof, — al weten we zeer goed, dat de afwezigheid ervan symptoom kan zijn van nog erger verval.

En dat ook deze kanker van onze hedendaagsche maatschappij in onmiddellijk verband staat met het Neo-Malthusianisme, toont ons Dr. Greidanus als hij zegt: „Hoevele vrouwen en meisjes, die zich anders wel zouden bedenken, voor ze zich overgaven aan de voorstellingen van den verleider, zijn ongelukkig geworden, vertrouwende op de voorbehoedmiddelen 2) — „En wij kunnen er gerust aan toevoegen zeggen Forstmann en Ausems, dat juist door het Neo-Malthusianisme de prostitutie erin geslaagd is, de burgerklassen aan te grijpen, wier jonge meisjes zij te voren slechts zelden bereiken kon." 4)

Welnu, ook tegen deze kwaal blijkt het katholicisme weer een mannelijk voorbehoedmiddel van belang te wezen. Ook aan deze thermometer van de decadentie, kunnen wij de gespierde kultuurkracht van het katholieke geloof aflezen. Afgezien nu van hen, die zich opgeven als godsdienstloos, en onder wie de buitenechtelijke geboorten verreweg het talrijkst zijn; winnen het de katholieken van de protestanten op dit punt in West-Europa nog verre. De ambtelijke statistiek van Pruisen erkent b.v. rondweg: „Es sind in katholischen Gegenden die uneheliche Geburten viel weniger häufig als in evangelischen. Die uneheliche Fruchtbarkeitsziffer beträgt bei den Katholieken 7, bei den Protestanten 16." Ook in Nederland is dit verschil duidelijk, hoewel niet zoo verbluffend groot. Er ligt dus ook ter wering van dit decadentie-euvel in het katholieke geloof eene gezonde kultuurkracht, die zegenrijke gevolgen kweekt. Geen wonder derhalve, dat van alle kanten dagelijks meer ongeloovige sociologen en medici op al deze punten de Katholieke Kerk tot model gaan stellen ter navolging, en dat de niet-katholieke PROF. MAX GRUBER b.v. uit dit alles tot het besluit kwam: „Die katholische Kirche scheint bald als die einzige soziale Macht übrig bleiben zu sollen, die mit der sittlichen Verkommenheit nicht paktiert."

En dat hiertoe inderdaad moed van liefde en mannekracht gevorderd wordt, wie zou het durven betwisten. De protestantsche dichter BÜRGER zeide het met diepdoorvoelden ernst:

Wem Wollust nie den Nacken bog
Und der Gesundheit Mark entsog,
Dem steht ein stolzes Wort wohl an,
Das Heldenwort: Ich bin ein Mann.

Dr. JAC. VAN GINNEKEN S. J.

1) *Theologie und Glaube.* 1916. S. 222.
2) FORSTMANN-AUZEMS: *Het Neo-Malthusianisme* 2, Utrecht 1916, blz. 54.
3) *De leer van Malthus een leugen.* blz. 30.
4) *loco citato* blz. 60-61:

(De Nieuwe Eeuw.)

De Jesuieten en Mussolini.

Deze week Maandag publiceerde het *Boletin Comercial* het volgende zonderling telegram van den Franschen Kabel uit Rome, zonder datum:

„Rome: *De schijnbare kalmte, die op het oogenblik in Italië heerscht, is niet meer dan een sluier, die den werkelijken politieken toestand van het land verborgen houdt, nu de Kamer der Vertegenwoordigers gesloten is en de oppositie niet over een pers kan beschikken om zich te uiten.*

„Onder voorwendsel van de Italiaansche vrijmetselaars te willen bestrijden is Mr. Mussolini van plan met de Jesuïeten en het Vaticaan tot een vergelijk te komen. In ruil daarvoor zouden dezen zich verplicht hebben aan Mussolini hun zedelijken steun te verleenen door het Fascisme welwillend te behandelen."

„De Jesuïeten zijn voornemens de liberale elementen in de omgeving van den Paus te verwijderen en ter bereiking van dit doel raden zij Mussolini aan den vrijmetselaars den oorlog te verklaren."

„Het Vaticaan vreest de Vrijmetselarij en meer bijzonder nog de Fransche en Italiaansche loges, maar de Jesuïeten ontmoeten een sterken tegenstand in den persoon van Kardenaal Gasparri, den Staatssecretaris, een sluwen staatsman."

„In een vertrouwelijk onderhoud met een leek heeft Kardenaal Gasparri de politiek van Mussolini — om bij decreet de geheime genootschappen op te heffen, — afgekeurd. De opheffing van de Italiaansche loges, zoo zou de Kardenaal gezegd hebben, is als een tweesnijdend zwaard, en het Fascisme zal wel niet eeuwig duren. Na den val (van het fascisme) zullen de vrijmetselaars dorstend naar wraak weerkeeren, en onze religieuze congregaties in Frankrijk en Italië zullen er de slachtoffers van zijn. De gevolgen van dit alles zullen te betreuren zijn voor de Kerk en de geheele wereld."

Men behoeft niet te vragen uit welken koker dit tendentieus bericht afkomstig is. De sluwe toeleg gluipt er van alle kanten doorheen.

Misschien begrijpen niet al onze lezers zoo maar bij den eersten oogopslag het arglistige van dit bericht.

De zaak zit zóó:

Het is nu ruim twee jaar geleden dat het Fascisme onder aanvoering van Mussolini in den strijd tegen het wanbestuur in Italie optrok en overwon. Hij heeft daar zeker veel goeds tot stand gebracht en met den ruwen bezem dien Augias-stal schoongeveegd. Doch strenge meesters regeeren niet lang.

Bovendien had Mussolini, die zelf een veel bewogen leven van socialistische, anarchistische en revolutionaire perioden achter den rug heeft, wel zijn eigen politieke gevoelens wat gematigd, doch ze niet op eenige gezonde godsdienstige en politieke wereldbeschouwing opgebouwd, zoodat hij op het einde van zijn groote schoonmaak eigenlijk reeds *au bout de son Latin* was gekomen en slechts regeerde of liever voortdreef op de nukkigen windvlagen van het oogenblik. Geboren als reactie tegen de excessen van het socialisme en communisme, gaven de Fascisten zelf zich over aan allerlei wanordelijkheden en gewelddaden tegen katholieke vereenigingen enz., waartegenover zich de leider Mussolini maar matig of niet zich te weer steide. Zonder een degelijk politiek program zocht hij beurtelings steun nu eens bij de vrijmetselarij, dan weer bij de katholieke volkspartij. Doch voor beiden bleef hij een raadselachtige Sphynx, een onbetrouwbare politieke weerhaan, waarop geen staat viel te maken.

Volgens de allerlaatste berichten zou hij zich nu weer tegen de vrijmetselarij gekeerd hebben en bevel gegeven om alle loges in Italië te verbieden en op te heffen, dit om de katholieke volkspartij weer in het gevlei te komen, wier gunst en vertrouwen hij goeddeels verloren had door de gewelddenarijen, waaraan zijn partijgenooten zich in den laatsten tijd hadden schuldig gemaakt.

Zoolang Mussolini's politiek program niet steunt op een gezonde principieele basis, blijft hij met zijn Fascisme ook voor de katholieken absoluut onbetrouwbaar en kan er van samenwerking geen sprake zijn.

Dit alles verklaart genoegzaam de terughoudendheid van het Vaticaan ten zijnen opzichte, ondanks de toenadering, die hij daar telkens zocht, ondanks welwillendheid, waarvan hij reeds meermalen blijken gaf.

* * *

Het Macchiavelisme van CAVOUR met den steun van Carbonari, Garibaldisten en vrijmetselaars en alle andere geheime genootschappen was het cement, dat de eenheid van Italië grondvestte en in stand hield. Doch het bouwwerk, door communisme en ander revolutionaire elementen ondermijnd, vertoonde onheilspellende scheuren en toen kwam het Fascisme, dat de pleisterkalk mengde, waarmede Mussolini de bouwvalligheid der muren weer aan het oog onttrok en oplapte.

De z. g. eenheid van Italië en het *Roma intangibile* is voor de geheime genootschappen in Italië nooit het einddoel geweest, maar slechts een middel om het Pausschap ten onder te brengen.

De vrijmetselarij, die in de laatste halve eeuw in Italië vrij wel heer in meester was, verkeert nu met deze laatste Ukase van Mussolini in hevige ontreut.

Om zijn eigen partij staande te houden, zoekt de leider schijnbaar vriendschap met het Vaticaan en treedt hij openlijk der Vrijmetselarij als vijand in den weg. Daarom worden door de loge ijlings de bakens verzet en een nieuw plan voor den komenden veldtocht opgemaakt.

Allereerst moet de publieke opinie op een dwaalspoor gebracht en onnoozele katholieken om den tuin geleid.

Het bovenstaande telegram werpt de valstrikken uit, en de liberale pers zorgt er verder voor, dat listig netwerk verder over de geheele wereld uit te spannen.

Het telegram, zeer waarschijnlijk van Franschen oorsprong, in ieder geval van Frankrijk uit gretig overgekabeld, moet de tegenwoordige politiek van HERRIOT uit de impasse redden. Want van alle kanten breekt onder de katholieken de oppositie los tegen dezen kerkvervolger, die als hoofdpunten in zijn program voert:

1o. opheffing van het gezantschap bij het Vaticaan en verbreking van alle banden met den H. Stoel 2o. verdrijving van de religieusen, de Jesuïeten natuurlijk op de eerste plaats, uit Frankrijk.

Tegenover de onverwacht algemeene oppositie der katholieken wordt nu alarm geblazen en alle anti-katholieke elementen in het geweer geroepen om het Ministerie en zijn program het leven te redden.

Allereerst moeten het weer de Jesuieten ontgelden, en alle fiolen van den anti-clericalen haat over hen uitgestort. De licht-geloovige katholieken in Frankrijk worden in den waan gebracht, dat de Jesuïeten als religieuse orde niets te beteekenen hebben en veeleer een politieke macht vormen, die eigenlijk er alleen op uit is om tegen het Vaticaan en den Paus te intrigeeren, terwijl de heele anti-clericale bent nog tot grooter haat tegen deze, doodvijanden, de Jesuïeten wordt opgezweept, als de eigenlijke aanstokers van de vervolging van Mussolini tegen de Vrijmetselarij in Italië.

Tegelijk moeten de Katholieken het vertrouwen in het Vaticaan verliezen, en daarom wordt de H. Stoel voorgesteld als een diplomatieke macht, die een lage rol speelt van loven en bieden en marchandeeren, als omringd door valsche raadgevers, en wijfelend en aarzelend om de Fransche katholieken in hun strijd tegen de loge te hulp te komen.

Zoo tracht men verwarring te stichten in het katholieke kamp en hun weerstand te breken.

Ook voor Italië zal dit telegram zijn gunstige uitwerking niet missen, daar onder de katholieken het vertrouwen in het Vaticaan geschokt, de sluwe staatkunde van Gasparri in discrediet gebracht en de Jesuieten als de vrienden van Mussolini, die door zijn partijgenooten de katholieken laaghartig laat vermoorden, worden voorgesteld.

Terzelfden tijd krijgen de Br∴∴ in Italië een stillen wenk om zich voorloopig rustig te houden, doch in het geheim hun ondergrondschen strijd tegen het Vaticaan met zijn sluwen staats-secretaris en Mussolini voort te zetten.

Een telegram hier eergisteren in het *B. C.* gepubliceerd, brengt het bericht dat HERRIOT reeds voor een deel voor de oppositie der verontwaardigde katholieken gezwicht is. Het is vermakelijk welk een spitsvondige redeneering hij er op gevonden heeft om deze zwenking goed te praten. Luistert:

„In de zitting van het Parlement verklaarde HERRIOT: „Na een minutieus onderzoek heeft de Raad van Staat erkend, dat Elzas en Lotharingen juridisch nog vallen onder de wet van het Concordaat, gesloten tusschen Parijs en Rome vóór die beide provincies in 1870 aan Duitschland overgingen, zoodat, al heeft Frankrijk voor zich wel geen vertegenwoordiger in Rome noodig, de Regeering niettemin besloten heeft er een te Rome te handhaven met het oog alleen op den Elzas en Lotharingen".

Daghelder blijkt hieruit hoe lichtvaardig, zonder eenig onderzoek alleen uit geloofshaat, tot de afschaffing van het Gezantschap besloten werd. Dit besluit is door den nood afgedwongen om de oppositie in den Elzas te breken in de hoop, dat ook in Frankrijk zelf de felle wind van de oppositie onder de katholieken wat luwen zal.

* * *

Het anti-clericalisme heeft nu weer nieuwe overvloedige stof gekregen voor hun achterdocht tegen de geheimzinnige Jesuïeten en de ongeloovige pers zal er wel voor zorgen deze kost in diverse smakelijke schotels voor haar lezers op te dienen.

Als het tegen de Jezuieten gaat, wordt er geen laster versmaad, geen dwaasheid ongerijmd genoeg geacht, voor geen misdaad teruggeschrikt om ze den Jesuieten in rekening te brengen.

Overbeschaving

De beschaving van onzen tijd voert tot ondergang der beschaving.

Dit is de hoofdinhoud van een toespraak, dezer dagen gehouden door.... den jongen ROCKEFELLER, een van de rijkste mannen der wereld, die b.v. in 't afgeloopen jaar zeven millioen dollar aan inkomstenbelasting moest betalen en het ook werkelijk deed. Want hij is genoeg christen om niet te behooren tot degenen, die dezen plicht jegens de samenleving trachten te ontduiken.

En waarom zal volgens zijn oordeel de huidige beschaving zichzelve vernietigen? Om dat zij geen tijd meer schijnt te hebben voor iets anders dan aardsche zaken.

Maar is er dan niet overal een opleving waar te nemen van religieuse gedachten en gevoelens?

Inderdaad; het is echter de vraag, in hoeverre daarbij van werkelijken godsdienst kan worden gesproken.

Onze tijd gelijkt merkwaardig veel op het tijdvak, dat aan de z.g.n. Reformatie voorafging. Toen ook zag men allerwege een opleving, die echter spoedig bleek, geen wortels te hebben.

Want zij was niet gericht naar God Zelven.

Wanneer iemand, zegt het *Ctrm.* door levensovertuiging overtuigd wordt van het betrekkelijke waardelooze der stoffelijke bezittingen en zijn aandacht gaat richten op wetenschap, kunst, sociale arbeid of iets anders, dat boven het materialisme uitgaat, kan hij den indruk wekken en zichzelf verbeelden, hoog te zijn gestegen. Maar het is best mogelijk, dat dan toch nog al zijn gedachten en begeerten worden vervuld met het aardsche, al is het dan ook met het hoogste wat de wereld te zien geeft: de mensch en zijn eigenschappen.

Wanneer we een groote lijn trekken door de wereldbeschouwingen, zien we wat de Duitschers zeer treffend noemen aan den eenen kant de *Diesseits-* (de gódsdienst van *deze* wereld), aan de andere zijde de *Jenseits-Religion*. (de godsdienst van het *hier namaals*).

De eene richt zich op deze aarde, de natuur, den mensch, het leven.

De andere zoekt het geluk bij God in de eeuwigheid.

Welnu, het humanisme, hoe schoon het zich weet voor te doen, behoort tot de eerste, niet tot de laatste soort.

Dit begrijpt de huidige beschaving niet en daarom is zij bezig, zichzelve te bedriegen, geluk en steun te zoeken, waar ze niet zijn te vinden, tenzij voor een vluchtig oogenblik.

Alleen, wanneer we het goede dezer wereld als een geschenk van God aanvaarden, zoodat het ons weder brengt tot Hem, kan het werkelijk iets goeds heeten.

Niet de gave, maar de Gever bepaalt de waarde van wat we ontvangen.

Wat anderen getuigen.

Op een feestvergadering te Zwolle, welke de vorige maand belegd was door den *Ned. Protestantenbond*, werd — volgens het verslag van de „*Zwolsche Crt.*" — het volgende gezegd door Ds. H. H. DORGELO (Culemborg):

„Als Zondagmorgens de kerkklokken luiden, stroomen de Roomschen in drommen naar hunne kerken; vele Protestanten gaan de bedehuizen voorbij en zoeken elders verheffing of verstrooiing; vele jonge Protestanten weten niet hoe er een kerk van binnen uitziet.

En we behoeven er niet voor te schromen het hier niet te zeggen, want Rome weet het wel, dat vele Protestanten het niet meer noodig vinden hunne kinderen te laten doopen, het nergens toe dienstig vinden hun huwelijk kerkelijk te laten inzegenen; dat is verslapping.

Rome zorgt voor haar schapen, van de wieg tot het graf; bij ons wordt dikwijls noch bij de wieg noch bij het sterfbed de naam God uitgesproken.

Bij Rome is eenheid, bij de Protestanten verdeeldheid."

Wanneer we lezen in de H, Schrift, dat Christus de „eenheid" stelde tot kenteeken van Zijn Kerk, dan is het toch niet moeilijk antwoord te geven op de vraag: waar is de Kerk van Christus?

* * *

Wij lezen in de anti-revolut. „*De Standaard.*"

„De rapporten der commissie voor het houden van een enquête naar het godsdienstonderwijs in de Ned. Herv. Kerk wijzen uit, dat de predikanten in Amsterdam niet meer dan 1 pCt. van het zielenaantal op de catechisatie hebben. De 30 Amsterdamsche predikanten hebben in totaal 1000 catechisanten."

Inderdaad, droeve cijfers, die veel te denken geven!

* * *

Onlangs is de beroemde IJslandsche dichter STEFAN FRA HVITADAL tot het katholicisme overgegaan. De weg waarlangs hij de poort der Moederkerk terugvond, liep door de studie der geschiedenis van IJsland.

Onze dichter Dr. FREDERIK VAN EEDEN vond het licht van Rome in zijn studie van het maatschappelijke stelsel, die 't menschdom naar het aardsch en het eeuwig geluk willen voeren.

De groote Engelsche bekeerling G. K. CHESTERTON ontdekte de waarheid van het katholicisme, omdat hij zich met grenzelooze verveling afwendde van de bandelooze vrijheid, die zoowel het protestantisme als de vrijzinnigheid achterna huppelt.

En de fijne Franschman, ERNEST PSICHARI, kleinzoon van den bekenden afvallige Renan, hoorde de stem van God in de grootsche eenzaamheid van een Afrikaansche woestijn.

Velerlei zijn de wegen der genade.

De Protestant DIETLEIN zegt: „Wij vluchten de Moeder van God. Wij vermijden het angstvallig, haar ook met een enkel woord te groeten en toch de Vader in den Hemel zond haar den Engel met het zoete „*Ave*" op de lippen.

„Wij mogen elkeen, die ons in de eeuwigheid voorafging, in liefde gedenken; slechts ééne niet: Gods Moeder, want.... dat zou Roomsch zijn."

De Engelschman W. PERCIVAL WARD getuigt: „Men heeft er ons volk met ijver toe aangezet, de H. Maagd met oneer te bejegenen. En toch stuit het tegen alle menschelijke gevoel, den Zoon te aanbidden en daarbij zonder eerbied te denken en te spreken van Zijne Moeder. Deze verachting is een onoverkomelijke hindernis voor elke ware aanbidding van Christus.

„Het is onmogelijk, dat gedachten van oneerbiedigheid jegens Maria samengaan met gedachten van eerbied jegens haar Kind."

De edele MAX VAN SCHENKENDORF vraagt zijn Protestantsche broeders:

„Waarom slechts platen aan den muur
Van heidendom of de natuur?
Waarom ook niet een plaats gegund
Der zoete Moeder met haar kind?"

Op deze vraag hebben anderen het antwoord gegeven.

Van ALBERT TRÄGER (een protestant. Hij was voorzitter van den Rijksdag en stierf in 1912) is het bekend, dat hij in zijn kamer een prachtig beeld had van O. L. Vrouw, waarvoor hij dag en nacht een lichtje liet branden.

De Protestantsche dichter en geneesheer JUSTINUS WERNER had in zijn kamer een beeld van de Moeder Gods en het was zijn grootste genoegen, het met geurige bloemen te sieren.

Eens had hij bezoek van RONGE, een afgevallen katholiek. WERNER bracht hem naar dat Mariabeeld. Hij toonde het hem en sprak daarbij deze gevoelvolle woorden: „Hervorm zooveel gij wilt, maar laat me toch de Maagd Maria staan."

Even schoon is ook wat de dichter in zijn testament vaststelde. Hij legde zijn erfgenamen de verplichting op, zijn Mariabeeld ten eeuwigen dage met bloemen te versieren. En inderdaad, nog op den dag van heden is dit beeld nog het sieraad van het huis Werner te Weinsberg.

Het vertrek, waarin het staat, heet de Maria-kamer.

ALLERLEI.

Het Zeilpijpenschip.

Met dit schip zijn te Kiel voor een groot aantal genoodigden opnieuw proeven genomen.

Het blijkt zelfs in de pers nog voortdurend, dat deze uitvinding verkeerd begrepen of voorgesteld wordt.

Soms leest men, dat de groote holle masten door den wind worden rondgedraaid; dan weer, dat zij een schroef in beweging brengen. Maar geen van beide is waar.

De pijpen worden door motoren bewogen; anders niet.

De wind moet het schip voortstuwen, juist als bij een zeilschip.

Maar die wind drukt in dit geval tegen een dikke pijp en hij doet dat wijl de pijp draait, zoodat de luchtstroom slechts langs één zijde gaat en niet, gelijk bij een stilstaanden paal, langs beide kanten. Daardoor wordt een druk op dien draaienden mast uitgeoefend welke het schip voortstuwt.

Kort gezegd: het zeil wordt vervangen door den (wentelenden) mast.

Het is reeds zeventig jaar geleden, sedert prof. Magnus deze uitvinding deed; nu eerst wordt zij toegepast.

Omtrent de jongste proef wordt aan de „*N. R. C.*" geschreven:

Uit alle kanten van Duitschland, maar ook uit het buitenland, en vooral uit Engeland, de Scandinavische Staten, van Nederland, waren belangstellende technici en persmenschen naar de oude haven gekomen.

Somber was het weer, toen wij aan boord van een boot van de Hamburg-Amerika-lijn de Kielsche haven verlieten. Na een tocht van ongeveer 1½ uur kwam het rotorschip „*Buckan*" (450 ton) in zicht. De 18 M. hooge torens, die een diameter van 2½ M. hebben, draaiden regelmatig met steigende snelheid. Om het publiek, dat van de Hapag-boot het rotorschip gadesloeg, in staat te stellen het draaien goed te zien, was om elken toren een serpentine geschilderd.

De wind werd toen juist wat sterker en terwijl de torens het maximum van 120 roteeringen per minuut maakten, slaagde de *Buckan* er zonder moeite in tot vlak naast ons schip te komen en er een paar maal omheen te laveeren, eenmaal rakelings langs ons, waarna het weldra weer uit het gezicht verdween in de richting van Kiel. Dr. FLETTNER, die op de commandobrug stond, werd door de passagiers van het Hapagschip hartelijk toegejuicht.

De eerste indruk, die men van het rotorschip had gekregen, was, afgezien van de bewondering voor de uitvinding, niet precies prettig te noemen. Somber dreigend staan de zwarte windtorens op het schip. Verkwikkelijk was deze aanblik zeker niet bij het slechte weer, dat den heelen dag heerschte, terwijl het eeuwige draaien van de torens de toeschouwers op den duur zeker dol zou hebben gemaakt.

De opvattingen van de deskundigen, die aan den tocht deelnamen, bleken verdeeld te zijn. Er waren er bij, die opgetogen waren, anderen, en hierbij bevonden zich ook enkelen onzer landgenooten, meenden, dat de rotorschepen in de praktijk slechts waarde zouden kunnen hebben bij een vaart van 4 á 8 knoopen per uur. Voor een geringe snelheid voldoet elk gewoon zeilschip, terwijl bij een snelheid van meer dan 8 knoopen geen grooter nuttig effect zou worden bereikt. Van belang zal het zeker wezen het rotorschip bij stormweer in actie te zien.

Of voorts ook groote economische voordeelen aan den bouw van rotorschepen verbonden zijn en of bijvoorbeeld de vrachttarieven op rotorschepen tengevolge van geringere verbruikskosten verlaagd zou kunnen worden, zal eveneens nog moeten blijken. Dat men intusschen in Duitschland toch vertrouwen in de uitvinding van FLETTNER stelt, blijkt wel hieruit, dat, naar wij vernemen, de Hamburg-Amerika-lijn een rotorschip van 9000 ton heeft besteld.

Kan men goud maken?

Het antwoord schijnt te moeten wezen: ja. En daarmee is dan de droom der oude alchimisten in vervulling gegaan.

Maar.... er is een maar, zooals bij elke vervulde illusie in deze onvolmaakte wereld.

De Berlijnsche corr. van de *Telegraaf* verhaalt:

Professor MIETHE — Geheimrat Miethe! — de moderne alchimist, heeft over zijn wetenschappelijke vinding, om kwikzilver in goud te veranderen, nieuwe mededeelingen gedaan voor het *Deutsche Gesellschaft für technische Physik*. Niet als zijn voorgangers, in vroeger eeuwen, verscheen hij in gelen mantel met sterren bezaaid en met een puntmuts. Noch droeg hij een ebbenhouten toverstaf in de hand of plaatste een kristallen bol voor het geleerde gezelschap op tafel. Retortes, gele groene en blauwe vochten, geheimzinnige poeders, alles bleef achterwege. In een eenvoudige gekleede jas stond de geleerde achter zijn katheder en zag voor zich de fine fleur van de Duitsche geleerde wereld en deelde mede, dat hij hernieuwde proeven op kleine schaal genomen heeft, waarbij volkomen is vast te staan, dat hij door een sterken electrischen wisselstroom door kwikzilver te voeren, kleine deeltjes goud wist af te scheiden. Van groot belang bij de nieuwe proeven was, dat pr. MIETHE en zijn assistent dr. STAMMREICH er in slaagden het kwikzilver volkomen te zuiveren, zoodat het thans uitgesloten is, dat sporen goud zich nog in het kwikzilver bevonden. Hierbij slaagden de beide geleerden er in een methode te vinden, waarbij tot een millioenste milligram kon worden aangewezen, waardoor zij dus voor de wetenschap en de praktijk een gewichtige vinding hebben gedaan.

Was dus het kwikzilver, waarmede prof. Miethe zijn proeven nam, volkomen zuiver, toch kon de geleerde bij zijn demonstratie op het doek in lichbeelden laten zien, welke hoeveelheden goud hij uit het kwikzilver wist te halen. Op het doek leek het heel wat: een samenhangende onregelmatige kristalmassa, het best te vergelijken bij goudkleurige sneeuwkristallen. Een stormapplaus begroette de verschijning van het goud in lichtbeeld, en het moet dan ook inderdaad voor al de geleerde heeren, die de bittere inflatieperiode medegemaakt hebben, een gezicht zijn geweest om van te watertanden.

In werkelijkheid echter is de hoeveelheid, die prof. Miethe wist te verkrijgen, minimaal klein. Zeker, bij deze tweede proefneming was de onderzoeker er reeds in geslaagd het goud te krijgen zonder de proef onmogelijk duur te maken, door het gebruik van ontzaglijk sterken electrischen stroom. Maar ook nu was het verkregen goud nog altijd duurder dan de *Reichs-Bank* het in het groot aflevert. Prof. Miethe kon ook nog geen mededeelingen doen over de toekomstmogelijkheden, wat betreft het halen van goud uit kwikzilver. Of hij goedkooper zal kunnen werken dan de goudmijnen van Amerika, Zuid-Afrika, Australië? Alles hangt af van de vraag, of men de juiste theorie zal vinden, benoodigd voor dit goudvinden op loonende wijze. In de praktijk gaat het nu, maar.... Men herinnert zich de proeven om in stalen buizen koolstof geweldig samen te persen, te verhitten en dan door afkoeling en het doen springen door dynamiet, diamant te winnen. Ook dat gelukte in de practijk. Kleine splinters zuiver diamant kreeg men op deze wijze, maar de proeven zijn ook nu nog te duur om er in de practijk iets aan te hebben. De theorie om zoo op loonende wijze diamant te maken, moet nog volgen.

Men zal dus verstandig doen zijn goudgerande papieren nog niet naar de aschbelt te sturen en nog liever even af te wachten.

Met dit alles is de wetenschappelijke ontdekking van prof Miethe er een van den eersten rang, die ook niet verkleind wordt door de telegrammen uit Tokio, dat prof. Hanaro Nagaoka eveneens goud uit kwikzilver wist te distilleeren. Het oude Westen is er thans reeds aan gewend, dat een ontdekking van een Europeesche geleerde „concurrentie" ondervindt door het genie van een Japanschen onderzoeker. En niet altijd als in het gelukkige geval Ehrlich-Halta, gaan Westen en Oosten hand in hand.

Van belang is ook de mededeeling van prof. Miethe, dat in alle electrische centrales, waar wisselstroom wordt omgezet in gelijkstroom, zich goud vormt. Een Berlijnsch blad doet de idee aan de hand om nu volle kracht te gaan werken om op deze wijze de betalingen aan de Commissie van Herstel te doen.

Berichten uit de Kolonie.

S. S. Relief.

De olieboot *Juanita* van de *C.S.M.* zit nog altijd bij Tucacas vast. Eigenlijk nog vaster dan eerst. In die vaste onbeweeglijke positie heeft de *Relief* haar met opzet gebracht, omdat de *Juanita* eerst door de ruwe zeeën heen en weer geschoven over de rotsen, nog meer vernield werd. Het ruwe weer van den laatsten tijd was voor het bergingswerk zeer ongunstig. Donderdag der vorige week kwam de *Relief*, na eerst de *Juanita* beter te hebben vastgelegd, in onze haven terug. Zaterdagmorgen is de *Relief* weer naar Tucacas vertrokken.

De *Relief* is niet zoo maar een gewone sleepboot van sterke capaciteit, want in dat geval zou de *Samson* van **C. S. M.** dat werk ook best hebben kunnen verrichten. Maar met zijn geweldige pompen is hij in staat 5000 ton water per uur uit de machinekamers van het gestrande schip te pompen. Daarenboven kan het door zijn luchtpompen van enorme capaciteit in het ruim van het schip de lucht dermate samenpersen, dat het indringende water naar buiten gedreven en belet wordt weer naar binnen te dringen.

Zoodra de zee wat kalmer is, zal men trachten de *Juanita* van de plaats der stranding af te trekken en naar het dok van Puerto Cabello te sleepen.

Inspectie.

Omstreeks den 15 Februari zal Z. Exc. de Gouverneur opnieuw een inspectiereis naar de Bovenwindsche Eilanden ondernemen. De reis wordt dezen keer gemaakt met een boot van de *Horn-linie*, die zich van hier rechtstreeks naar Saint Martin begeeft.

Eervolle benoeming.

Door het Bestuur van *Het Historisch Genootschap* te Utrecht is de Eerw. Pater P. A. EUWENS, Redacteur dezer courant, met ingang van 1 Januari dezers jaars, benoemd tot lid van dit Wetenschappelijk Genootschap.

In dank ontvangen.

Van de *Gouvernements-Secretarie* alhier: *Economische Berichten, verzameld door het Ministerie van Buitenlandsche Zaken ten behoeve van de Diplomatieke en Consulaire Ambtenaren No. 11 en 12 1924*, waarin een hoogst belangrijk artikel voorkomt over: *De Curaçaosche Strohoedenvlechtnijverheid.*

Aanvaring.

Zaterdagnamiddag 27 December is het S.S. *Venezuela*, bij de *Hembrug*, toen het schip uitvoer naar Hamburg, in aanvaring gekomen met het Duitsche S.S. *Rugia* van de *Hamburg-Amerika linie*. De *Venezuela* kon niet vertrekken, omdat een plaat aan den voorsteven was ingedeukt en de *Rugia* moest gaan dokken.

Eergisteren is de *Venezuela* hier overeenkomstig de tijdtafel binnen gekomen.

Geridderd.

Door den President van Venezuela is de Heer PROSPERO BAIZ alhier benoemd tot Commandeur van de Orde van het Borstbeeld van Simon Bolivar den Bevrijder.

Onze gelukwenschen.

Piëteit.

Deze dagen werd door de Heeren F. W. P. WINKEL en H. J. COHEN HENRIQUEZ, wnd. Inspecteur van het Onderwijs, namens het personeel van het Openbaar Onderwijs op de Bovenwindsche Eilanden een krans neergelegd op het graf van wijlen den Heer H. MEERDINK, in leven Inspecteur van het Onderwijs in onze kolonie.

(Bol. Com.)

Een Roomsch kerkboek.

Het kerkboek voor de Roomsch-Katholieken van Curaçao, geschreven in de volkstaal: *Pidi i lo boso hanja* was reeds verscheidene jaren uitverkocht. Het werd indertijd door wijlen Pater L. JANSEN saamgesteld en was steeds het meest geliefkoosde kerkboek, een troost en steun bij alle lief en leed, voor onze katholieken. Thans is er een derde uitgave van verschenen, geheel herzien en aangevuld.

Het is verkrijgbaar bij de *Cooperatieve Vereeniging en Nijverheid* en Succursalen.

Garnizoen.

Het verblijf van het Garnizoen op Carácasbaai is met 8 dagen verlengd. Vermoedelijk zal de troep a. s. Donderdagavond in de stad terugkeeren.

Toeristenbooten.

Ten gerieve onzer lezers plaatsen wij hier de volledige lijst der toeristenbooten, die in deze en volgende maand onze haven zullen bezoeken.

In het geheel zijn het 7 booten, een aantal dus zoo groot als we nog geen enkel jaar gehad hebben.

1o. Op **Dinsdag 3 Februari** de MONTROYAL (Dit schip bezocht het vorig jaar op 5 Febr. onze haven, doch droeg toen den naam van *Empress of Britain).* Het schip behoort aan de *Canadian Pacific Steamship Ltd*, en is 549 voet lang, heeft 22.100 waterverplaatsing en 14.189 Br. Reg. Ton inhoud en heeft 296 passagiers aan boord.

De route is van New York (vertrek 20 Januari) naar Bermuda, Havana, Port-au-Prince, Kingston, Colon, Cartagena, **Curaçao**, La Guayra, Trinidad, Barbados, Fort-de-France, St. Pierre, San Juan de Porto-Rico, Nassau, en New-York. Agenten voor dit schip is de firma S. E. L. MADURO & SONS alhier.

2o. Op **Donderdag 5 Februari** de TUSCANIA van de *Cunard-Steamship Compy Ltd.* met 400 passagiers aan boord. Het schip is nog betrekkelijk nieuw, werd in 1922 gebouwd te Glasgow (Engeland) is 580 voet lang, heeft 24.000 ton waterverplaatsing en 16.893 Br. Reg. Ton inhoud, diepgang 26 voet. Agenten van dit schip is de *Cur. Trading Co.*

3o. Op **Zaterdag 7 Februari** de ORCA van de *Royal Mail Steam Packet Co.* Deze boot heeft ook het vorig jaar op 4 Febr. onze haveu bezocht. Dit schip is 577 voet lang, heeft 15.120 Br. Reg. Ton inhoud. Agenten de Heeren J. & D. JESURUN.

4o. Op **Zondag 8 Februari** de MEGANTIC van de *White Star Line.* Dit schip heeft een waterverplaatsing van 20.470 tons, het volgt dezelfde route door de West-Indiën als de *Montroyal,* doch doet na Martinique ook nog St. Thomas aan. Agenten de firma S. E. L. MADURO & SONS.

5o. Op **Maandag 9 Maart** de MONTROYAL voor de tweede maal met dezelfde route als boven.

6o. Op **Woensdag 11 Maart** opnieuw de ORCA (zie boven).

7o. Op **Zondag 15 Maart** wederom de MEGANTIC met dezelfde route als boven.

Ina Vanterpool.

Deugdelijk gerepareerd is ~~deze drie~~-mastschoener *Ina Vanterpool,* die door het Gouvernement voor de verbinding met de Bovenwindsche Eilanden gecharterd is, deze week Woensdag naar Saint Martin vertrokken.

Het wil ons voorkomen, dat, daar deze bark in Gouvernementsdienst vaart, het niet meer dan billijk is, dat ook van wege het Gouvernement of door den Agent hiermede belast, ook de vertrekdag eenige dagen *te voren* ten gerieve van passagiers, den handel en de correspondentie dient te worden aangekondigd. Hetgeen in het geheel niet geschied is. Alleen kwam in de schepenlijst van het *Boletin Comercial* Dinsdag de aankondiging voor, dat het schip in den loop dezer week vertrekken zou. In plaats daarvan ging het reeds den *volgenden dag* onder zeil. Niemand, die daarop gerekend had.

San Mateo.

Nu deze week de nieuwe pastorie van de Kerk van de H. Familie door den pastoor en kapelaans betrokken werd, is de oude pastorie veranderd in zustershuis en door een viertal soeurs in gebruik genomen, die belast zijn met het onderwijs van de meisjesschool bij de kerk van San Mateo.

Arbeiders voor de Isla.

Op zijn terugreis van Puerto Colombia legde de *Oranje Nassau* de vorige week op Aruba aan en nam vandaar 52 arbeiders mede, die hier op de *Isla* volop werk vinden. Nog altijd heeft de **C. P. M.** gebrek aan losse werklieden. Men kan er nog wel een 1000 tal gebruiken, zoodat flinke arbeiders, gewoon aan plantage- en grondwerk, niet behoeven te klagen geen werk te kunnen vinden. Mannen van Bonaire en Aruba en van de buitendistricten van Curaçao, die zonder verdiensten rondloopen of thuiszitten, en werken willen, zijn welkom en kunnen direct aan den slag gaan.

Welkom.

Met het SS. *Venezuela,* dat Donderdag morgen hier van Holland binnenkwam, arriveerde de Eerw. frater CARLOS, (de Heer COLINO SPROCKEL) van de congregatie van Tilburg, bestemd voor Scherpenheuvel.

— Met dezelfde boot maakte ook de Heer KÜP, *Directeur van de Hollandsche Bank voor West-Indië* en familie de reis mede. De heer Küp echter stapte te La Guayra aan wal en zal nog 14 dagen in Caracas doorbrengen en met de volgende Hollandsche boot hier aankomen en dan weer als Directeur dier Bank in functie treden.

Het traktement van onzen Gouverneur.

Bij de behandeling der begrooting van Koloniën in de Tweede Kamer is met 43 tegen 38 stemmen aangenomen een amendement om het traktement van den Gouverneur van Curaçao, (door den Minister wet 5.500 gld. op deze begrooting verhoogd) uitgetrokken op f 32.500.—, terug te brengen tot f 27.000.—.

Venezuela.

Op 1 December j.l. heeft te Londen door den *Council of Foreign Bondholders* te Londen en de *Direction der Disconto Gesellschaft* te Berlijn de veertigste amortisatie van de 3% diplom. schuld 1905 van Venezuela plaats gehad. Er was een bedrag beschikbaar van £ 72.604.10/11. Ingeschreven werd tot een totaal bedrag van £ 127.220./- tegen een koers, welke varieerde tusschen £ 69.19/- en £ 77.-/. Inschrijvingen tegen den koers van £ 74.10/- en daaronder werden geaccepteerd.

Gedurende de maand Januari viel er volgens opname van den regenmeter op het St. Thomas-college 42.3 Mm.

Curaçao-Vliegstation ? ?

Naar wij uit goede bron vernemen is de eerste groote hydroplan voor den Colombiaanschen dienst te Puerto Colombia aangekomen en daar opgesteld.

De tweede zal denkelijk in Februari hier op Curaçao worden aangebracht en misschien ook hier worden opgesteld om er de proefreizen meden te beginnen.

Officiëele Berichten.

Aan de agenten van politie 2e klasse W. H. Coessens en R. D. van Thys is, tot herstel van gezondheid, respectievelijk een week en drie weken verlof verleend.

Aan den heer L. C. M. Maduro, onderwijzer 2e klasse bij het Openbaar Onderwijs alhier, is, wegens langdurigen onafgebroken dienst, een binnenlandsch verlof voor den tijd van twee maanden verleend.

De tijdelijk hulpkommies der belastingen, enz. op Saba, F. Cruger, is benoemd tot tijdelijk kommies der belastingen, tevens havenmeester en loods op Saba, en belast gelaten met het doen van weerkundige waarnemingen aldaar; de kommies H. Briet op St. Eustatius is overgeplaatst naar Aruba en de tijdelijk hulp-kommies R. A. Bremer op St. Martin naar St. Eustatius.

Aan de schrijfster, Mej. E. M. de Witt Evertsz, is op haar verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, en Mej. M. Rammelman Elsevier is benoemd tot tijdelijk schrijfster en werkzaam gesteld op het Departement van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Aan den schrijver G. G. A. Nouel is op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend en de heer Waldemar Haffmans is tijdelijk benoemd tot klerk en werkzaam gesteld op het Postkantoor alhier.

De adjunct-commies Mathias Bartels Daal is bevorderd tot commies.

Curaçao en Aruba.

Een groote verbetering voor het passagiersvervoer van Aruba naar Curaçao hebben wij dezen keer te boeken. De **K. W. I. M.** heeft besloten één zijner booten, die geregeld op Maracaibo varen, om de 14 dagen Aruba te laten aandoen, tot het opnemen van passagiers. Hiermede is gelukkig aan de vervelende langdurige reizen per zeilschip van Aruba naar Curaçao een einde gekomen.

De West-Indische Gids.

Inhoud der Jan.-afl. Over de bestuursinrichting van Curaçao, door *Mr. B. de Gaay Fortman.*. (Slot van een uitvoerig historisch overzicht en schets van den tegenwoordigen toestand). — De veeteelt in Suriname (I. Algemeene toestand van den veestapel. II. De voedering van het vee), door *J. J. Leys* (wordt vervolgd). — Boekbespreking: Afrikanische Relikte und Indianische Entlehnungen in der Kultur der Buschneger Surinams, von *G. Lindblom*; besproken door *L. C. van Panhuys.* — *Mgr. M. J. Niewindt.* Eerste Apostolisch Vicaris van Curaçao. Een levensschets, door *G. J. M. Dahlhaus*, besproken door *Mr. B. de Gaay Fortman.* — Bibliographie.

Jubileumzegels van Curaçao.

Volgens de *N. Arnh. Crt.* zijn van de jubileumzegels van *Suriname* de volgende aantallen verkocht: van 5 cent: 67915, 10 cent 66526, 20 cent 31132, 50 cent 10263, f 1.— 7846, f 2.50: 3934 en f 5.— 3408 stuks; van *Curaçao* werden verkocht: van 5 cent 67468, 7½ cent 66422, 10 cent 49219, 20 cent 60399, f 1.— 7045, f 2.50 4482 en f 5.— 4002 stuks.

West-Indische Kalender.

„Het Algemeen Handelsblad" van 17 December schrijft:

„Op initiatief van de West-Indische Kamer, die tracht de betrekkingen tusschen het moederland en Suriname en Curaçao te bevorderen, heeft de Amst. Boek- en Steendrukkerij v/h. Ellermann, Harms en Co. opnieuw den *West-Indischen kalender* uitgegeven, die elk die hem aan zijn wand hangt, herinnert aan onze koloniën in West-Indië, die zeker maar te velen niet kennen. Afbeeldingen van Suriname en de eilanden, van de eigenaardige kleederdrachten enz. wekken de belangstelling en vele bijzonderheden over handelsverkeer, bankwezen, crediet-informatie, pers enz. op de laatste bladzijden kunnen ieder, die wat meer weten wil van onze West, op weg helpen. *Het Bureau voor Handelsinlichtingen,* dat tot deze uitgaaf heeft medegewerkt, kan in deze ook goede diensten bewijzen.

BUITENLAND.

Polen.

Katholiek Polen heeft onlangs aan den H. Stoel een prachtig paleis ten geschenke gegeven, bestemd als zetel van de nieuwe Pauselijke nuntiatuur, te Warschau.

Het paleis is gelegen in het centrum der stad Warschau, nabij de residentie van den minister-president. Het geheel in stijl Louis XVI opgetrokken gebouw, is omgeven door een grooten tuin en gedeeltelijk in oud-Poolschen stijl gemeubileerd, terwijl het eveneens voorzien is van linnengoed en zilverwerk. In de onmiddellijke nabijheid van het paleis bevinden zich de woningen voor het personeel der nuntiatuur.

Het initiatief tot het aanbieden van dit kostbaar geschenk aan den H. Stoel is uitgegaan van mgr. Alamski, den organisator der katholieke banken van Polen, terwijl de gelden voor dat paleis, dat vijf millioen lires heeft gekost, in geheel Polen zijn ingezameld.

De Poolsche regeering heeft ook het hare er toe bij willen dragen.

Zijn Excell. de heer Skrzynski, gezant van Polen bij den H. Stoel, heeft dezer dagen den H. Vader een prachtalbum aangeboden, waarin zich alle foto's bevinden van dit paleis.

Portugal.

De veertiende verjaardag van de stichting der Portugeesche republiek — in de maand October 1910 had dit feit plaats — is voor de anticlericalen een aanleiding geworden tot nieuwe hatelijkheden tegenover de Katholieken. Zij hebben dit jaar de stichting der republiek herdacht door in de Rua do Quelhas te Lissabon het museum der religieuze congregaties te openen. Deze inrichting is het werk van de felle, anticlericale Manuel Borges Grainha en Maria Arade, ofschoon de president der Portugeesche republiek voor zich de eer had opgeëischt, om dit anticlericaal instituut plechtig te openen.

Uitgaande van de gedachte, dat men aan de beschaving een weldaad bewijst, als men de herinnering aan historische instellingen uit vroegere tijden voor het nageslacht getrouw bewaart, hebben deze personen gemeend, dat de tijd gekomen was, om in Portugal een museum van religieuze congregaties te stichten, nu deze inrichtingen door opheffing en uitbanning spoedig, naar zij hopen, tot de zeldzaamheden zullen behooren.

De opening van zulk een museum is eene openlijke beschimping der Portugeesche Katholieken en er valt niet aan te twijfelen, of de stichters hebben het ook als zoodanig bedoeld. Dat de president der republiek, Sr. Manuel Teixeira Gomes, gemeend heeft persoonlijk de plechtigheid der opening van het museum der religieuze congregaties te moeten verrichten, bewijst wel, naar welke zijde de sympathie der regeerings-autoriteiten overhelt.

Veel leerzamer is echter op dit punt een ander feit, dat zoo juist in Portugal geschied is.

De minister van justitie, Catanhe de Meneses, en de minister van financiën, Daniël Rodrigues — „As Novidades" noemt hen: twee gezworen kameraden in den gruwelijken haat tegen Christus en Diens Kerk — hebben gezamenlijk een decreet uitgevaardigd, waardoor de kerk, toegewijd aan de zalige Portugeesche prinses en Dominicanes Santa Joana, de dochter van koning Alfonsus V, te Lissabon, aan den Katholieken eeredienst wordt onttrokken en bestemd gedeeltelijk tot zetel der Camoesvereeniging en gedeeltelijk tot bureau van de staatsfinanciën.

Dit decreet is voor de Portugeesche katholieken een allerpijnlijkste verrassing, wijl zij totaal onkundig waren omtrent dit regeeringsplan. Aanstonds na het bekend worden van dezen door den staat beraamden kerkroof, rees er verzet. De parochie van het H. Hart te Lissabon, waaraan het heiligdom van Santa Joana rechtens toebehoort, besloot tot het uiterste tegenstand te bieden en een vonnis van het opperste staatsgerechtshof uit te lokken. Het zal echter niet baten.

Een commissie onder voorzitterschap van kanunnik Manuel Anaquim, die bij afwezigheid van den kardinaal-patriarch het patriarchaat van Lissabon bestuurt, heeft zich tot de regeering gewend, om het decreet, dat den tempel van Santa Joana aan den eeredienst onttrekt, vernietigd te krijgen. De regeering heeft deze commissie met mooie woorden over verdraagzaamheid en eerbiediging van religieuze gevoelens afgescheept, maar zij heeft daarop oogenblikkelijk de kerk voor de geloovigen gesloten en verzegeld.

De Portugeesche vrijzinnige partij en de vrijmetselarij kunnen ondertusschen hun aanslagen en knevelarijen tegen al wat Katholiek is, ongestoord doorzetten.

***

C. P. van Rossem, de Surprise-man van „de Haagsche Post", reist door Portugal en schrijft enthousiast over Bussaco, waar hij woont in het Palace-Hotel, dat eens een vorstelijk slot was, en veel vroeger een Trappistenklooster, door deze eenvoudige monniken met eigen handen gebouwd.

In een spontaan moment van eerlijke verrukking erkent nu deze wereldreiziger:

„Eerst waren hier de Trappisten monniken. Ze hielden geen lezingen, schreven geen langademige artikelen over techniek en moderne bouwkunst, maar met hun simpele hersenen plaatsten ze steen op steen en zwart op wit. En toen het bouwsel tot gebruik gereed was, toen zei er niet één: „Dit is goed van verhoudingen", och neen, ze waren niet vooruitstrevend en modern en niet geniaal als onze huidige architecten, ze hadden gebouwd gelijk een vogel zingt... En nu, na honderden jaren, bekijken we hun oeuvre en we slaan de handen in elkaar van verrukking over deze simpele schuur, die zoo ontroerend mooi is....

„Toen kwam de koning.... Hij had de monniken verdreven, hij nagelde de cellen dicht en klemde deze atmosfeer van stille religie in zijn borduursel van barokke azulejos in. En het is als Tango-muziek op een bas van Palestrina. Aan de eene zijde gaat men de poort van het primitieve Christendom binnen en aan de andere zijde gaat men uit door een café-chantant-stijl die tot kunst is geworden...."

Zie hier weer van onverdachte zijde een huldegetuigenis aan de ware beschaving van het Christendom.

Domme middeleeuwsche monniken, op geen academie gevormd, door geen hoogleeraren in architectuur geleid, bouwden hier in allen eenvoud een klooster, dat tot de meesterstukken der Portugeesche bouwkunst behoort.

De monniken werden natuurlijk verjaagd, zoo wil 't de verlichting en moderne beschaving en toen kwamen de officieel-erkende bouwmeesters en voltooiden de rest in een onvolprezen café-chantant-stijl.

Het eerste was als een compositie van Palestrina. Het andere was als Tango-muziek.

Het certificaat van bekwaamheid en schoonheid, dat hier wordt uitgereikt, is niet twijfelachtig.

Mr. van Rossem spreekt zich onvoorwaardelijk ten gunste der monniken uit.

Zijn uitspraak herinnert aan hetgeen Busken-Huet eens schreef, dat nl. de architectuur geleid wordt door den geest van den tijd.

In vroegere geloovige eeuwen bouwde het volk een kathedraal, in de dagen van Busken-Huet een beursgebouw of een schouwburg.

Onze tijd vereert zich met een dancing-paleis, waar de Jazzband ziel en leven in moet blazen.

Maar de eer, roem en glorie van beschaving en schoonheid komt ons alleen als herinnering tegemoet uit de duistere tijden, toen men nog kathedralen bouwde.